

L'INSTITUT-ESCOLA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

EL Decret del Govern de la República, de 9 d'octubre de 1931, va facultar a la Generalitat de Catalunya per a crear a Barcelona un Institut-Escola de segona ensenyança, d'acord amb les especials necessitats i característiques del nostre país. Aquest nou centre d'ensenyament, fundat amb el caràcter d'assaig pedagògic, començà a funcionar els primers dies de febrer a l'antic Palau del Governador, al bell mig dels jardins del Parc.

En aquests moments històrics per a Catalunya, cal remarcar la creació d'aquest Institut-Escola, que serà el primer centre d'ensenyament secundari oficial que, per ésser nostre, ha de tenir la deguda veneració a les nos-

L'Institut-Escola

tres tradicions, a la nostra cultura i a la nostra llengua, utilitzada com a mitjà d'expressió en totes les manifestacions del nou Institut.

Quan era ben palesa la crisi de l'ensenyament secundari, per raons que no anem ara a esbrinar, ha estat molt oportuna la creació del nostre Institut-Escola, el qual, en gran part de les seves activitats, ha adoptat mètodes

i procediments que, prèvia una continuada selecció i rectificació, havien assolit el major èxit al centre que, amb el mateix nom, funciona des de fa catorze anys a Madrid. El mateix que aquest, divideix les seves tasques en dues finalitats principals: la primera d'elles és donar a l'alumne un ensenyament adient amb les circumstàncies de la vida contemporània i la segona la formació pedagògica dels joves professors que, havent sortit fa poc de la Universitat, tenen d'ocupar amb el temps les càtedres dels futurs Instituts que es creïn d'acord amb les normes per a l'ensenyament secundari dictades pel Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

* * *

A Espanya fou la "Institución Libre de Enseñanza"—dirigida per l'esperit selecte de don Francisco GINER DE LOS RÍOS—la primera a donar al batxillerat un caràcter purament educatiu, amb ço que féu suau el pas entre la primera i segona ensenyança, i obrí a la curiositat i comprensió dels nois tots els temes de la vida humana que aleshores no tenien cabuda als programes de les "assignatures". L'any 1918 fou creat l'"Instituto-Escuela" de Madrid, on es donà caràcter oficial i una major amplitud als mètodes assajats per la "Institución Libre de Enseñanza".

Durant els anys en què una onada de barbàrie ha malmès les obres culturals a Espanya, ha estat un miracle que l'*Instituto-Escuela* de Madrid hagi pogut sobreviure; molts, però, coneixen els moments d'angúnia i d'intranquil·litat soferts pels directors d'aquell centre, davant la possibilitat de què fos estroncada llur tasca.

Com s'ha pogut fer esperar tants anys la creació d'una institució anàloga a Barcelona? A aquesta pregunta, que es fa sovint pels qui visiten el nostre Institut-Escola, ha contestat d'una manera definitiva el director doctor Josep ESTALELLA, amb aquestes paraules: "Calia, ineludiblement, que no es fundés abans d'ara l'Institut-Escola de Barcelona. No era arribada la seva hora... Com hauríem pogut bastir-lo, si havíem de començar obligant el noi a abandonar durant les hores d'escolaritat la seva parla?".

I ara, un cop establert que l'Institut-Escola de Barcelona ha nascut a l'hora justa, intentarem donar una idea dels seus principis fonamentals.

* * *

La missió de l'Institut-Escola pot considerar-se sota tres aspectes diferents: En primer lloc, té per finalitat establir una continuïtat entre l'escola primària i l'Institut de segona ensenyança, mitjançant la coordinació entre els programes d'aquests dos graus de l'ensenyament i la unificació

dels mètodes corresponents. En segon lloc, l'Institut-Escola serveix per a l'assaig, contrast i crítica dels mètodes d'ensenyament; i en tercer lloc, permet la formació pedagògica del futur professorat de segona ensenyança que, un cop aprovat l'Estatut, té d'escampar-se arreu de Catalunya.

La secció primària de l'Institut-Escola—representada actualment per un sol grup de nois, que porta el nom de "Canigó"—corre a càrrec de l'Ajuntament de Barcelona, i està subjecta al mateix règim que les altres escoles del Patronat Escolar de la nostra ciutat, si bé els professors de l'esmentada secció estan dintre de la coordinació de tasques pròpia de l'Institut-Escola; en l'esdevenidor admetrà als alumnes—nois i noies—que, havent complert onze anys, estiguin en condicions d'emprendre els estudis de Batxillerat, a judici dels mestres de la secció primària. Segons els principis de l'Institut-Escola, no caldrà cap examen per a aquest pas de la secció primària a la secundària. Per a omplir les places que l'anterior aportació deixi lliures, s'admetran els nois de les altres escoles amb les mateixes garanties de què han assolit el degut nivell de formació.

El Batxillerat durarà, normalment, sis anys, i el noi no podrà donar per acabats els seus estudis de segona ensenyança fins a haver complert els 17 anys. Si per especial intel·ligència o voluntat, l'alumne ha estudiat amb èxit el sisè curs abans dels 17 anys, se li assenyalaran cursos complementaris dintre o fora de l'Institut-Escola, sempre sota el control del professorat d'aquest—o es repetirà la seva estada en el darrer curs, en sentit de superació i tot esperant la data d'otorgació del títol de Batxiller, que tindrà validesa idèntica al títol atorgat per qualsevol altre Institut Nacional de Segona Ensenyança del territori de la República Espanyola.

El pla seguit és el cíclic: cada any l'alumne s'ocuparà de les mateixes disciplines. Les diferències de l'un any a l'altre seran només d'intensificació en l'exercici i en la complicació creixent dels temes d'estudi, sense incrementar el nombre d'hores de treball. Als últims anys, però, i previ dictamen dels serveis tècnics d'orientació professional, podrà concedir-se, davant d'aptituds i característiques sobresortints d'alguns alumnes, la intensificació de certes matèries en relació amb les altres, que, no obstant, mai no estaran descurades per complet.

S'ha suprimit *en absolut* el llibre de text, culpable en grau superlatiu de la ineficàcia i encarcament de la segona ensenyança. L'activitat escolar a l'Institut-Escola serà ordenada segons aquesta prelació: 1) acció; 2) observació i control dels fets; 3) diàleg a la classe entre el professor i els alumnes; 4) maneig de llibres de consulta, diccionaris, revistes, etc.; 5) explicació del professor.

Les disciplines que cada any cursaran els estudiants de l'Institut-Esco-

la seran: Llengües ibèriques, Llengües clàssiques, Filosofia, Geografia, Història, Matemàtiques, Ciències físico-químiques, Ciències naturals, Dibuix i Modelat, Escriptura, Llengües modernes, Música, Gimnàs, Jocs i Esports, Treballs de Laboratori, a la Biblioteca i a l'Obrador, Excursions i visites.

El curs començarà a l'octubre i durarà fins a l'acabament de juny, essent obligatòria per a cada alumne una tasca de vacances, que podrà estar basada en coneixements adquirits en diferents assignatures i vindrà a tenir caràcter de projecte.

El nombre d'alumnes de cada grup mai no podrà ésser superior a trenta. Als treballs de laboratori i d'obrador cada grup es subdividirà en dos o tres grups. Sempre que el nombre d'alumnes d'un mateix curs passi de 30,

En entrar a classe

s'organitzaran dos, tres o més grups, amb la finalitat de què mai no se n'ajuntin més de 30 a la mateixa classe.

Seria molt interessant indicar quelcom de les orientacions que inspiren l'ensenyament de les diferents disciplines. Les conferències de Metodologia a càrrec del Dr. ESTALELLA, professades a la Universitat, segons hem dit en aquesta revista, tenen per objecte unificar el més possible els mètodes pedagògics per a l'exposició de les diferents matèries, relacionant entre elles les diverses branques del saber humà com a parts d'un conjunt harmònic.

A part dels treballs pràctics d'obrador i laboratori, cada estudiant es dedicarà a un ofici manual escollit per ell o pels seus pares, d'acord amb la Direcció i serveis tècnics d'orientació professional. En realitat, l'aprenen-

tatge d'un ofici és considerat com una continuació de l'ensinistrament assolit en els treballs d'obrador de l'Institut-Escola. Oportunament, s'establirà la deguda connexió entre aquest i les Escoles del Treball o Obradors particulars, on els nois hagin de treballar.

En substitució d'aquesta activitat s'ha organitzat per a les noies l'ensenyament domèstic, que tendirà a donar-les una orientació per a resoldre conscientment els problemes domèstics, qüestió completament negligida en altres establiments de segona ensenyança amb la consegüent incapacitació de les noies per als treballs casolans i familiars.

Una atenció especial mereix, també, el que fa referència a les excursions i visites a museus, obradors, fàbriques, jardins, monuments. Un cop a la setmana, cada grup realitzarà una excursió curta en substitució d'una o dues hores de classe. A part d'aquestes, se'n fan moltes d'altres d'un dia o dos de durada, a l'objecte de conèixer els diversos indrets de Catalunya, sota els diferents punts de vista que cal considerar. També formen part del programa les visites a establiments de beneficència, sanatoris, cases de reclusió, etc., com a desvetlladores dels sentiments en pro dels desvalguts.

* * *

El nomenament de Director de l'Institut-Escola fet a favor del doctor Josep ESTALELLA pel Govern de la Generalitat de Catalunya, ha estat un veritable encert, ja que coneix perfectament les normes seguides a l'Institut-Escuela de Madrid, on professà uns quants anys; a més, per la seva pràctica en l'ensenyament secundari, desenrotllada llargs anys a Catalunya, coneix ben bé les característiques racials del nostre país i, per consegüent, la manera d'assolir un màxim rendiment dels nois i noies que fan llurs estudis en la nova institució de cultura.

Els professors que col·laboren en les tasques de l'Institut-Escola estan animats dels majors entusiasmes. Part d'ells, són professors d'Institut Nacional i han vingut en comissió a Barcelona per a exercir llur mestratge. Altres, han estat nomenats pel Consell de Cultura, escollint entre el nostre jovent universitari, esperança de la Catalunya futura. Finalment, cal fer esment dels professors d'ensenyances especials, mestres distingits en les respectives disciplines, nomenats també pel Consell de Cultura amb el major encert.

Les tasques realitzades per aquest grup de professors tenen sempre per norma la més franca i cordial col·laboració; tot el contrari del que passa en altres establiments d'ensenyament, en què cadascú actua amb independència dels altres, talment com si ell fos sol al món. Tots els professors del

nostre primer centre d'ensenyança secundària, sense excepció, treballen en la direcció de classes, exercicis de laboratori, correcció de quaderns i apunts dels alumnes, cooperen en la vigilància i en els jocs, assisteixen a les excursions dels dies feiners i dels dies festius, participen en les freqüents reunions i treballs en comunitat i, finalment, accepten la intervenció dels alumnes en totes les activitats organitzades.

RAFAEL DE XATIVA

Bases d'una teoria cinètica de la moneda¹

L'autor formula la teoria de la moneda com a doctrina dels moviments d'aquesta. El conjunt de la massa monetària existent en l'economia nacional es compon de molècules monetàries que efectuen entre les caixes dels subjectes econòmics moviments en zig-zag que queden sempre incalculables. D'aquest formigueig de moviments particulars neix un sistema complicat de corrents monetàries estacionàries que, en llur conjunt, formen la base de l'*equilibri dinàmic dels moviments de la moneda*. La finalitat, la tasca de la teoria de la moneda, és determinar l'estructura i els desplaçaments d'aquest equilibri dinàmic, el qual, per altra banda, constitueix el mirall monetari de l'economia dita estacionària. Aquesta orientació metòdica de la teoria cinètica de la moneda concorda visiblement amb la de la teoria cinètica dels gasos, la qual, com és sabut, negligint les vies que segueixen els diversos moviments moleculars, es limita, també, a estudiar l'equilibri dinàmic general del sistema. Existeixen, doncs, paral·lismes interessants entre les dues teories. L'*equació de canvi d'Irving Fisher* ($M.V=P.t$) correspon, en el seu contingut cinètic, a la llei general dels gasos ($R.T=p.v$) tota vegada que el paral·lisme cinètic entre massa monetària i massa gaseosa, rapidesa de circulació de la moneda i temperatura, nivell dels preus i pressió, volum de comerç i volum d'un gas és exactament demostrable. I si nosaltres considerem tots els mitjans de pagament de qualsevol gènere—espècies, dipòsits en banca, lletres de canvi—en llur coexistència, arribem a una fórmula generalitzada de l'equació d'estat, la qual, al seu torn, concorda amb la llei de DALTON (equació d'estat de les barreges de gas). La concepció cinètica permet de bell antuvi la fórmula causal dels problemes de la moneda; la teoria monetària ha d'aprofundir els desplaçaments d'estat provocats per la variació independent del volum de comerç, així com per la massa de la moneda i la rapidesa de circulació, i, finalment, estudiar la interferència dels diversos desplaçaments d'estat. Per altra banda, l'analogia estructural cinètica fa possible la construcció d'un esquema cinètic per mitjà del qual tots els desplaçaments de l'equilibri dinàmic poden ésser demostrats. Finalment, el mètode cinètic dona la possibilitat d'un càlcul cinètic, el qual, sobre la base del càlcul de les probabilitats, és cridat a evaluar numèricament els desplaçaments d'estat.

¹ PIKLER ENDRE, *Közgazdasági Szemle*, núm. 2, 1932; *Scientia*, I-VII-1932.